

Owgan kinomatografiýasy «Usame» çeper filminden soñ janlanypdy...

Category: Kitapcy, Teatr we kino sungaty

написано kitapcy | 24 января, 2025

Owgan kinomatografiýasy "Usame" çeper filminden soñ janlanypdy... OWGAN KINOMATOFRAFIÝASY «USAME» ÇEPER FILMINDEN SOÑ JANLANYPDY...

Talibanyň agdarylmagyndan iki ýyl geçenoň Owganystanda surata düşürilen ilkinji çeper film «Usame» garaşylyşyndanam uly üstünlik gazanyp, ýurdunyň fundamentalist dinçi režiminiň serpen öli topragyndan az-owlagam bolsa halas bolup başlandygynyň signalyny berdi...

Owgan režissýory Syddyk Barmagyň nemes kinoteatrlarynda-da görkezilmegine garaşylýan «Usame» çeper filmi geçen ýyl (2003) Kann we Montreal kinofestiwallarynda-da köp sanly baýraklara mynasyp görüldi. Filmiň temasy adyna birinji gözü düşenleriň

pikir edişi ýaly «El-Kaidäniň» terrorçy başlygy Usame bin Ladin barada däl. Barmagyň senarisini-de ýazan kinofilmde Taliban režimi döwründe Usame atly kiçijik gyzjagazyň başyndan geçen wakalar gürrüň berilýär. Režissýor filmiň temasyny nädip taslandygyny şeýle gürrüň berýär:

«2000-nji ýylда emigrant bolup Päkistanda ýaşap ýörkäm owgan gazetinde Taliban režimi astynda okuwa gitmek isleýän gyzjagaz barada okadym. Taliban döwründe gyzlara mekdebe gitmek gadagandy. Bu gyzam okuwa gitmek üçin oglan tüýsüne girýär, saçyny gysgajyk etdirip, oglan eşiginde okuwa gatnap başlaýar. Emma kän wagt geçmäňkä munuň üsti açylýar we ol mekdebiň müdiri bilen bilelikde tussag astyna alynýar. Bu hekaýat maňa ýiti täsir etdi.»

- **Taliban ýurduň kinomatografiýa pudagyny-da ýer bilen ýegsan edipdi**

Owgan režissýor Syddyk Barmak Owganystanda täzeden dörän kinomatografiýa sungatynyň iň esasy işgärlerinden. Kyrk bir ýaşly senetkär Moskwanyň Kinomatografiýa boýunça ýokary mekdebini tamamlandan soñ Taliban režiminiň gelen wagtyna çenli döwletiň garamagyndaky kinomatografiýa we telewizion guramasynyň režissýorlygyny edipdi. 1996-njy ýylda Talibanyň Kabuly ele geçirmeginden soñ Päkistana gaçan Barmak Taliban agdarylandan soñ öñki ýerine dolanyp bardy we iş meýilnamasyny kino sungatyna geçirmek üçin ýeňini çyzgap işe girişdi, emma uruşdan soñky kyn şertler bilen ýüzbe-ýüz boldy.

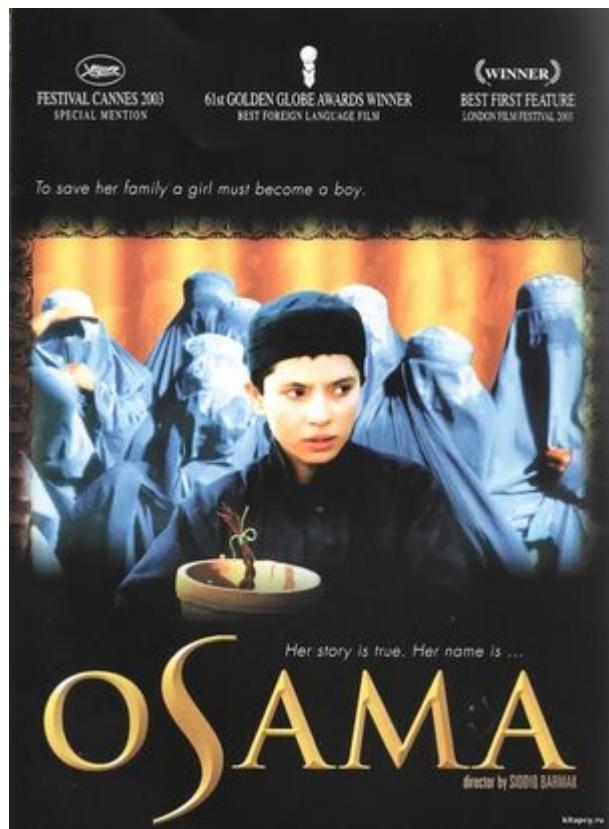
Syddyk Barmak diňe tehniki üpjünçiliğiň däl, bütin pudagyň Taliban tarapyndan ýok edilendigini aýdýar we Owganystanda öñem kino sungatynyň ýagdaýynyň öwerlikli bolmandygyny ýatladýar. Hakykatdanam Owganystanda häzire çenli düşürilen kinofilmeliň sany zordan kyrk bâše ýetýär, bu bolsa diňe Germaniyada bir ýylда surata düşürülen kinofilmeliň sanyna deň.

- **Kiçijik gyzy nädip tapdy?**

Taliban režimi ähli kinoteatrлary we wideotekalary ýapyp, kinofilmeliň hem barsyny diýen ýaly ýok edipdi, ýurtdaky teleýaýlymlaram işini bes edipdi. Barmak Taliban režiminiň

eden ýykgyňçylygыndан соň ýurtta kinofilmde oýnar ýaly professional aktýor tapmandygy sebäpli «Usamäni» höwesjeň aktýorlar bilen düşürmäge mejbur bolupdyr. Aktýor saýlap almak işinde-de, olaryň birnäçesi töänlikden gelýär:

«Garaňky gatlyşansoň Kabulyň merkezinde bir naharhananyň agzynda durdym. Dilegçilik edip ýören kiçijik bir gyzjagazyň sesini eşitdim. Yzyma gaňrylyp seredenimde oňa gözüm düşdi: ady Marina eken. Neressejik köçede ýatyp-turýan eken, adatdan daşary owadan gözleri we ajaýyp yüz keşbi bardy. Ony gören badyma kinofilmimiň baş roly üçin dogry saýlaw boljakdygyny duýdum. Emma onuň kinofilmе surata düşjegine kepil geçip bilemokdym. Maşgalasy näme diýjek, belli dälди. Özüniz bilýärsiňiz, Owganystan urp-adatlara mäkäm baglanan ýurt.»

• «Soňky döwürde oñyn üýtgesmeler bar»

Filmiň temasy – Taliban režimi döwründe aýal-gyzlaryň sezewar bolan gysylary, fiziki we magnawy (ruhy-psihiki) terror. Syddyk Barmak «Usame» arkaly şol bir wagtda geçmişىň salan ýaralaryna-da melhem bolmagy maksat edinýär. Barmak soňky döwürde birnäçe oñyn üýtgesmäniň bolandygyna ynanýär:

– Häzirki ýagdaýy iki ýyl öñki wagt bilen deňeşdirende,

arasında uly tapawut bar. Indi gyzlar mekdebe gatnap başlady, ýokary okuw jaýlaryna girip bilýärler. Kabulda birnäçe ugurda aýal-gyzlaryň hak-hukuklaryndaky özgerişligi görse bolýar. Yöne şuny-da ýatdan çykarmazlyk gerek: Kabul – tutuş Owganystany aňlatmaýar. Biziň bu görelidäni beýleki etraplarymyza-da ornaşdyrmagymyz gerek. Aşa radikal bolmadyk ädimler bilen kem-kemden öwrenişdirip, adamlara şuny düşündirjek bolmaly: Gelejegiňiz, ýagty ertäňiz, özüňiz üçin özgeriň, ösen jemgyýet üçin özgeriň, kämilleşin!

14.01.2004

- «**Usame» çepeř filminiň youtoobe-däki fragmenti:**

<https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://m.youtube.com/watch%3Fv%3D54sKYNvd3CY&ved=2ahUKEwjJwYav8PjyAhVpFVkJHTfdBHUXxa8BegQIBxAF&usg=A0vVaw3g0KqVCUUuDXP0J34CJUs0>

<https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://okko.tv/movie/osama&ved=2ahUKEwjJwYav8PjyAhVpFVkJHTfdBHUXo7QBegQIDBAB&usg=A0vVaw3V2K2p7PVstF9XEH0si108>

1. Doly tomaşa etmek üçin (iňlis dilinde):

<https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://kinoteatr.ua/film/osama-2910.phtml&ved=2ahUKEwjJwYav8PjyAhVpFVkJHTfdBHUXo7QBegQIBBAB&usg=A0vVaw3QZcSab5M3F0sdcbisTsTe>

2. Türk dilinde:

https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://m.youtube.com/watch%3Fv%3DV89593EaVis&ved=2ahUKEwjR0p6y8_jyAhWuEVkJHXwtDh0Qxa8BegQICxAE&usg=A0vVaw0C1mY0KacMFP6p1H_ZaTCu

Tema bilen baglanychykly «Utanç» («Utanjyndan ýkyylan Budda») çepeř filmi:

<https://www.google.com/search?q=utan%C3%A7+afgan+filmi+izle&oq=utan%C3%A7+afga&aqs=chrome.2.69i57j46i19j0i19j0i19i22i30.9385>

j0j4&client=ms-android-samsung-gj-rev1&sourceid=chrome-mobile&ie=UTF-8# Teatr we kino sungaty